

titiae, id est, beatam. « Et erunt priora tua minima ¹ : » in comparatione posteriorum, quæ infinita erunt. « Aut num- » quid non hi docebunt te : et referent tibi ². » Quoniam nonnullorum major est auctoritas. Jam et hic de Christo dicturus audita narrat, quomodo Eliphaz narravit revelationem. « Numquid viret scirpus sine aqua ³? » Ita ergo et impii arescent sine misericordia Dei. « Adhuc in sua radice » consistit, et non metetur : » si aquam non habeat. « Antequam bibat omnis herba, nonne arescit ⁴? » nisi bibat : non enim aliquando viruit impius. « Atque araneis » complebitur tabernaculum ejus ⁵ : » opera inutilia. Jam vero de Judæis et Domino videtur dicere. « Quod si et » suffulserit domum suam, non stabit ⁶ : » aut Scripturis sanctis, aut spe promissionis Domini, aut regnum ipsum, « Et cum cœperit, non permanebit : » sequi Deum; quod Judæis evenit, qui secuti non sunt incipientes. « Humidus » enim est ante solem ⁷ : carnalium fluxu putrescentes. « Ante solem vero, sub tribulationibus, ut « Ante, » sub significet, sicut dicimus : « Ante me fac. Et de putredine » ejus germen ejus ascendet. » Nisi enim illi tam mali essent, non per passionem exaltaretur Dominus, qui de illis secundum carnem natus est ⁸. « In congregationibus » lapidum dormit. » Majores enim illum crucifigent. « Et » in medio lapillorum vivet ⁹ : » humilium, de quibus fuerunt Apostoli. « Si deglutietur, locus mentietur eum ¹⁰. » Si absconderit quod Filius Dei sit, dicetur, quia non est Filius Dei. Opus est ergo ut ipse sese indicet : in hoc enim loco non possunt divina cognosci. « De terra autem alterum germinabit ¹¹ : » vel Dominus resurgendo, vel alterum genus piorum, id est, Christianorum. « Dominus

¹ Job. viii, 6, 7. — ² Ibid. 10. — ³ Ibid. 11. — ⁴ Ibid. 12. — ⁵ Ibid. 14. — ⁶ Ibid. 15. — ⁷ Ibid. 16. — ⁸ Rom. ix, 5. — ⁹ Job. viii, 17. — ¹⁰ Ibid. 18. — ¹¹ Ibid. 19.

» enim non probabit innocentem ¹. » An, non reprobabit? Vel illud, impium non probavit innocentem. « Nec ullum » munus : » id est, sacrificia, quæ habebant Judæi. « Veracium autem os implebit risu : » confitentium. « Et » tabernaculum impii non permanebit ² : » vel ipsum templum, vel regnum.

IX. VERBA JOB. « Vere scio quia ita est ³ : » id est, quia secundum iniquitates meas hæc mihi restituit : sed non sicut vos arbitramini : sed quia nemo est in conspectu ejus justus. « Non respondebunt ei unum de mille. » In omnibus quippe convincet. « Qui in vetustatem perducit » montes, et nesciunt ⁴ : » id est, ad infirmitatem; ut est, « Inveteravi in omnibus inimicis meis ⁵. Qui vertit eos » in ira ⁶. » Irascendo eos vertit, id est, ut aliud inveniant quam appetierant, cum « Qui se exaltat, humiliabitur ⁷. » Qui commovet orbem a fundamentis : » per vocationem quæ facta est, per quam commoti sunt excellentes in mundo. « Et columnæ ejus movebuntur. Qui præcipit » soli, et non oritur ⁸ : » ut aut sapientia non intelligatur, aut qui scripserunt, ut est : « Signa librum ⁹. Qui extendit cœlum solus ¹⁰ : » Ecclesiam, quæ proprie Dei sedes est, quam extendit per totum orbem, « solus, » ad significandam unitatem Trinitatis. Nam utique per Filium in Spiritu sancto omnia facta sunt. « Et ambulat super mare » tanquam super terram ¹¹. Super terram, » id est, firmiter confirmans Ecclesiam in sæculo, vel subjiendo sibi peccatores, in quibus non mergitur, non cedendo tentationibus eorum. « Si transgressus me fuerit, non videbo. Si » altior me fuerit, aut celeritate perstrinxerit ¹² me, non

¹ Job. viii, 20. — ² Ibid. 21, 22. — ³ Id. ix, 2. — ⁴ Ibid. 3 et 5. — ⁵ Psal. vi, 8. — ⁶ Job. ix, 5. — ⁷ Luc. xiv, 11. — ⁸ Job. ix, 6, 7. — ⁹ Dan. xii, 4. — ¹⁰ Job. ix, 8. — ¹¹ Ibid. 11. — ¹² Forte pertransierit.

» eum agnoscam¹. » Opus est ergo, ut congruat infirmitati meæ, et non me deserat. « Si enim morti tradiderit, quis » avertet²? » Morti enim tradit, cum vel transgreditur, vel transit ut nesciatur. Hæc est mors animæ, ut Deum nesciat. « Ipsius enim inavertibilis ira. » Aliorum enim potest averti a potentiore. « Ab ipso subdita sunt cætera sub » cælo³: » excepto ipso cælo, id est, rationali creatura; quia si ipsa sibi cætera subdidisset, nunquam per ea, quæ sibi subdiderat, puniretur: quia vero Deus ei illa subdidit, punitur per ea, quando offenderit eum qui subdidit. « Quod si etiam justus fuero, non exaudiet me⁴: » rogans eum, præsumens de mea justitia. Comparans enim ea his quæ apud se sunt incommutabilibus et perpetuis, tanquam injustum me non exaudiet. Ergo ejus mihi misericordia necessaria est. « Judicium ejus rogabo: » quia ego judicare non possum me justum esse. Unde est: « Sed neque » me ipsum judico, qui autem judicat me, Dominus est⁵. » Si vero invocavero, et non exaudierit; non credam, » quoniam exaudivit vocem meam⁶. » Cum judicium ejus rogo, si non exaudierit, non credam quod vel aliquando exaudierit me: occultis enim causis me audivit, non merito deprecationis meæ. Aut certe, non credam non me exauditum nunc: aliquando enim exauditus sum. Aut ita: Quia si exaudierit quod peto, credam etiam exauditum me; nam si non credidero, quamvis fiat quod peto, tamen non exauditus sum: ut signum exauditionis credulitas postulantis sit. « Ne forte in turbine me conterat⁷. » Propterea quæro judicium ejus, ne in turbine me conterat. » Multas enim tribulationes meas fecit sine causa⁸; » quorum causa me latuit. Aut certe confitentis vox est, flagellis Dei confitentis non se esse correctum, et idcirco posse

¹ Job. ix, 11. — ² Ibid. 12. — ³ Ibid. 13. — ⁴ Ibid. 15. — ⁵ I Cor. iv, 3. — ⁶ Job. ix, 16. — ⁷ Ibid. 17. — ⁸ Ibid.

turbine conteri, quasi majori supplicio. « Non enim sinit » me respirare¹: » tam multæ sunt tribulationes meæ. « Etenim quia potest, obtinet². » Vincit, ut voluntatem ejus faciam, non meam. « Quod etsi fuero justus, os meum » impia loquetur: » si me justum putavero. « Verumta- » men auferetur vita mea³. » Quamvis nesciam si impie egi, tamen auferetur vita mea, ut patiar quæ nolo, aut non faciam quæ volo. « Unum est quod dixi, magnum et » potentem disperdit ira⁴. » Id est, propter hoc unum fiunt tribulationes hominibus, ut magnus sibi potensque nemo videatur, præsumens de viribus suis. « Quia nequam » homines in magna morte erunt⁵: » non in mediocri, in qua sunt etiam justî, cum tribulantur, et ab eis deridentur. » Terra tradita est in manus impii⁶: » aut corpus justorum non anima, cum eos persequuntur, aut quando impius dominari permittitur. Potest et accipi homo peccator in manus diaboli secundum mortalitatem suam. « Faciens » judicium ejus operit: » aut ipsius impii judicium, aut justî: in hoc enim tempore opertum est. Aut certe hoc ipso facit judicium ejus, id est, eo illum punit, quo occultat ei providentiam suam: ut est, « Præ magnitudine iræ suæ » non requiret⁷. » Vel eo justum vindicat, quo occultat persecutorie ejus judicium suum, id est, providentiam suam, ut arctius peccatorum laqueis per impunitatem capiatur. » Quod si non est, quis ergo est⁸? » Potest hoc de Domino intelligi qui et derisus est, et cujus terra, hoc est, corpus traditum est in manus Judeorum, et cujus judicium faciens occultavit majestatem ipsius. « Quod si ipse non est, » quis ergo est? » qui majora faciat, quam fecit ipse. Vel sic, Quod si non faciat Deus judicium justî vel impii, quis potest facere? « Vita autem mea levior est cursore⁹. »

¹ Job. ix, 18. — ² Ibid. 19. — ³ Ibid. 20, 21. — ⁴ Ibid. 22. — ⁵ Ibid. 23. — ⁶ Ibid. 24. — ⁷ Psal. x, H. 4. — ⁸ Job. ix, 24. — ⁹ Ibid. 25.

Tanquam fugitivos dicit homines a justitia discedentes : ut ille filius minor profectus in regionem longinquam¹. »
 » Aut quasi aquilæ volantis et quærentis escam². » De superioribus, in quibus naturaliter animæ rationales beatæ sunt, id est, operibus justitiæ, inclinaverunt se ad terrenas voluptates. « Quod si et locutus fuero, obliviscor dum lo-
 » quor³. » Locutio, quemadmodum affectum habuit ad exteriora, sic anima dum progreditur ad ea, quæ foris sunt, cupiditate fruendi creatura, obliviscitur interiorem Creatorem. « Declinans in faciem ingemiscam. » Illam enim declinationem dolores sequuntur. « Commoveor omnibus
 » membris⁴. » Timor, quo incipit recurrere. « Et quia sum
 » impius, quare non sum mortuus, et laboro⁵ : » Scio, subaudis. Aut dicit se laborare, quia impietati mortuus non est. « Et mundatus fuero mundis manibus⁶ : » aut Dei manibus, aut suis, id est, bonis operibus per regenerationem. « Satis in sorde me tinxisti ; » in istam mortalitatem perductum. « Et execratum me est vestimentum
 » meum⁷ : » immortalitas, qua cupimus supervestiri : sed quia non possumus in hac corruptione⁸, ideo dicit, « Exe-
 » cratum me est vestimentum meum. Non es enim homo,
 » sicut et ego, cui contradicam⁹. » Homini enim possem demonstrare justitiam meam : in tuo autem judicio invenior injustus. « Utinam esset nobis arbiter¹⁰. » Videtur blasphemare, nisi illum mediatorem Dei et hominum optare intelligatur¹¹, ut per eum alleget preces suas. Hoc modo enim ille audit inter utrumque positus, et arguit hominem. « Filio enim omne iudicium Pater dedit¹². » Et qui argue-
 » ret, et qui audiret inter utrumque. Avertat a me virgam
 » suam¹³. » Transeat timor Legis, ut adoptionis libertate

¹ Luc. xv, 13. — ² Job. ix, 26. — ³ Ibid. 27. — ⁴ Ibid. 28. —
⁵ Ibid. 29. — ⁶ Ibid. 30. — ⁷ Ibid. 5r. — ⁸ I Cor. v, 4. — ⁹ Job. ix, 32
 — ¹⁰ Ibid. 33. — ¹¹ I Tim. ii, 5. — ¹² Joan. x, 22. — ¹³ Job. ix, 33, 34.

et charitate illi conjungar. « Non enim sum mecum¹ : » quia his hæreo, quæ foris sunt.

X. « Proferam contra me sermones. » Hæc confitentis sunt. « Et dicam ad Dominum : Noli me docere impium
 » esse². » Noli me tentare ultra quam possum ferre, nec mihi sinas accidere, quibus mihi impietas persuadeatur. « Aut bonum est tibi, si inique egero³? » Non est autem tibi bonum, si inique egero : non ergo injuste me ita constituisti. « Qui despicias opus, quod manus tuæ fecerunt? » Si quod despicias opus manuum tuarum. « Ad consilium
 » impiorum animadvertisti⁴? » sed non ejus impietatis, quæ hominibus apparet. « Et, « Ad consilium impiorum
 » animadvertisti? » non quia placet illi, ut inique agant. « Aut sicut homo perspicit, perspicis⁵? quia utique non sicut homo perspicis, ideo in consilio impiorum animadvertisti. Est enim impietas, quam tu solus vides, et ab hominibus non videtur. « Aut humana est vita tua⁶ : » id est, brevis ut non possis de perpetuitate judicare. « Et
 » peccata mea investigasti⁷. » Non enim latere te potuerunt, quæ latent homines. « Scis enim me nihil impie
 » fecisse. » Nam quantum ad homines, nihil impie feci. « Sed quis est, qui de manibus tuis erepiat⁸? » judicantis. Sicut Deus judicas, cum vides etiam eas impietates, quas homo non videt. « Postea vero mutatus percussisti me⁹ : » se scilicet mutato, non Deo : quia mutatus homo mutatum Deum sentit, ut per tenebrarum diuturnitatem mutati oculi mutatum solem sentiunt. « Memor esto, quia de luto
 » finxisti me. » Tua ergo misericordia indigeo. « In terram
 » me iterum convertes¹⁰ : morte, quæ pœna est peccati. « Nonne tanquam lac mulsisti me¹¹? » Quia etiam jam mor-

¹ Job. ix, 35. — ² Id. x, 1, 2. — ³ Ibid. 3. — ⁴ Ibid. — ⁵ Ibid. 4. —
⁶ Ibid. 5. — ⁷ Ibid. 6. — ⁸ Ibid. 7. — ⁹ Ibid. 8. — ¹⁰ Ibid. 9. —
¹¹ Ibid. 10.

talibus præbuit misericordia, cum homines de hominibus informi primordio formavit. « Hæc ergo cum in te sint, » scio quia omnia potes¹ : » quia tantæ bonitatis sunt, ut carnalem quoque substantiam operentur. « Quod si et » peccavero, custodies me² : » aut ut me non perdas, aut ne lateat peccatum meum. « Et si justus fuero, non possum respirare³ : » in conspectu hominum. Nam tu vides peccata, quæ homines latent. « Plenus enim sum opprobrio : » in conspectu tuo. « Et capior sicut leo ad occisionem⁴. » Est superbiæ peccatum quod homines latet, quando etiam in factis laudabilibus possit obrepere. « Iterum autem commutatus sævissime crucias me⁵ : » post pœnam peccati, qua mortalis factus est homo. Secundum has dicit tribulationes, quas in hac vita homines patiuntur; quia repente pleræque accidunt tribulationes, quæ turbant quietem ipsius vitæ mortalis, cum in salute est, vel in securitate rerum quamvis temporalium, quam misericordiæ Dei deputavit. « Instaurans in me tormenta mea⁶. » Quia jam ipsa mortalitas tormentum est, de qua tribulationes aliæ fiunt. « Quare ergo de ventre eduxisti me⁷? » de obscuritate ad notitiam, quæ sola majoris miseriæ est materia, cum subvertitur : hanc generationem superius etiam commemoravit. « Et essem tanquam non fuisset⁸ : » penitus ignotus. Unde est : « Vocat ea quæ non sunt, tanquam quæ sunt⁹, » idest, secundum ignobilitatem. Aut numquid non est tempus parvum vitæ meæ¹⁰? » Non enim propter longitudinem vitæ meæ mortuus non sum; cum utique parvum sit quod vivo. « Patere me, donec requiescam pusillum. » Post misericordiam, qua de limo fecisti me, et mutatum mortalitate percussisti me, et ipsa mortalitate consolatus es me, deinde

¹ Job. x, 13. — ² Ibid. 14. — ³ Ibid. 15. — ⁴ Ibid. 16. — ⁵ Ibid. — ⁶ Ibid. 17. — ⁷ Ibid. 18. — ⁸ Ibid. 19. — ⁹ Rom. iv, 17. — ¹⁰ Job. x, 20.

exercuisti me tribulationibus. Patere ergo me, ut requiescam in te : « Antequam eam in pœnas, unde reverti non licet¹. » Ab his enim, quam supra commemoravit, licet reverti, si se homo ad Deum converterit. Vult autem requiescere antequam eat in pœnas æternas, ad hoc utique, ut non eat. Quemadmodum si dicamus alicui : « Corrige te, antequam damneris : » non enim cum se correxerit, damnabitur. « Ubi non est lux, nec est videre vitam hominum². » Illa est enim vita hominum, ubi est lumen verum, quod illuminat omnem hominem³. Alia est terra viventium, alia terra morientium.

XI. VERBA SOPHAR MINÆI. « Aut numquid videbitur » eloquens justus esse⁴? » Putat enim Job verbis magis quam operibus abundare. « Beatus natus homo, brevis vitæ. » Sententiam suam illi replicat, quam vult intelligi loquaciter dictam et inaniter. « Cum nemo sit qui contradicat tibi⁵. » Quia quando dicebat, nemo ei contradixit. « Sed quomodo dominus loquatur ad te⁶. » Ea loquere potius, quibus misereatur tui Deus. « Quia duplex erit super te : » corripiendo, et consolando. « Et tunc scies, quia digne reddita sint tibi a Domino quæ peccasti⁷ : » post correctionem sequente illuminatione. « Aut vestigium Domini invenies : » ut velis Deum reprehendere. « Sublime est cœlum, et quid facies⁸? » ut invenias sacramenta cœli. Non enim debes eum reprehendere, cujus opera non comprehendis. « Quis dicet illi : » Quid fecisti⁹? » Et hoc enim recte erit factum, si Deus hoc fecerit : quia facere aliquid ille nisi recte non potest. « Ipse enim novit opera hominum iniquorum¹⁰. » Non iniqui operis est. Unde vult intelligi, quia stulte hic, quem iniquum putat, reprehenderit Deum : sic enim eum

¹ Job. x, 21. — ² Ibid. 22. — ³ Joan. i, 9. — ⁴ Job. xi, 2. — ⁵ Ibid. 3. — ⁶ Ibid. 5. — ⁷ Ibid. 6. — ⁸ Ibid. 7, 8. — ⁹ Ibid. 10. — ¹⁰ Ibid. 11.

loqui existimavit. « Homo vero aliter nutat sermonibus¹. » Modo illi placet Deus, modo illi displicet; cum apud Deum sit firmitas. « Et vir natus mulieris tanquam onager erit in deserto², » cupiditate libertatis, impatiens dominatoris atque domitoris. « Et extendens ad eum manus tuas: » Ut acceptet opera tua. « Si iniquum quid est in manu tua. » Ipsa duo repetivit, sed ordine mutato. « Et iniquitas in domo tua non maneat. » Hoc dixit cor. « Sic enim fulgebit facies tua tanquam aqua: » pura conscientia. « Tanquam fluctum qui non præterit, et non terreris: » nisi omnes tangat in hac vita. « Et oratio tua tanquam lucifer erit³: » ante illuminationem præibit, quasi et ista ad prophetiam sanctæ civitatis, vel ad populum Dei pertinentia, audita, vel revelata dicuntur, sicut a superioribus amicis ejus dicta sunt. « Et rogabunt faciem tuam multi⁴. » Omina ista de Ecclesia.

XII. VERBA JOB. « Sed justus vir et sine crimine venit in derisum⁵. » De Domino intelligendus est. Sensus: Non ergo mirum, si et ego vobis in derisum veni. « Et domus ejus ut devastaretur ab iniquis: » Ecclesia a persecutoribus. « Imo vero nullus confidat, cum sit nequam, se impunitum futurum⁶: » quia judicium a domo Dei⁷. « Tanquam inquisitio in eos non sit futura: » non confidant. « Sed tamen interroga quadrupedia, si tibi respondeant⁸. » Ideo recte inquit iniquos, quia ex operibus potuerunt cognoscere Creatorem, et colere debuerunt. Non enim creaturarum responsione doceri debuerant; cum acceperint rationem, qua ista cognoscerent. « Si non in manu ejus est anima omnium viventium⁹. » Hinc ergo scitur, quia ipse omnia creavit, quia anima omnium viventium in manu ejus. « Et spiritus omnis carnis

¹ Job. xi, 12. — ² Ibid. — ³ Ibid. 13-17. — ⁴ Ibid. 19. — ⁵ Id. xii, 4. — ⁶ Ibid. 5. — ⁷ 1 Petr. iv, 17. — ⁸ Job. xii, 6, 7. — ⁹ Ibid. 10.

» hominis: » omnis carnis humanæ, id est, rationalis anima. « Auris enim sermones dijudicat¹. » Quemadmodum sensus sensibilia dijudicat, ita spiritualia spiritus, qui debuit cognoscere, quoniam in manu Domini est, opera Domini. « In multo tempore sapientia est². » Non utique in multo tempore: sed apud Dominum; a quo petenda est. « Si destruxerit, quis ædificabit³? » propter virtutem destruxerit, et propter sapientiam clausurit, ut ad eam non perveniat. « Si prohibuerit aquam, siccabit terram: » sapientiam ipsam, terram vero hominem. « Quod si et emiserit, perdet evertens terram⁴. » multis enim sapientibus factis turbabuntur peccatores. « Qui ducit consultores captivos. » Subjugat enim sibi eos, qui se consulunt. « Judices autem terræ in pavorem misit⁵: » aut Judæos, aut Pilatum, aut sensu terreno judicantes. « Qui collocat reges super sedes: » id est, Apostolos. « Et circumdedit balteo lumbos eorum: » id est, continentia. « Qui emittit sacerdotes captivos: » ut ab hominibus ducantur: et significantur Judæi. « Qui permutat labia fidelium⁶. » Permutat in bonum, ut non de justitia sua, sed de gratia ejus præsumant. « Et intelligentiam senum cognovit. » Cui placet intelligentia senum. Unde est: « Cogniti estis a Deo⁷. » Cui adversarium est: « Non novi vos⁸. » Et bene cœpit a fide, et pervenit ad intelligentiæ canos. « Qui revelat profunda de tenebris: » aperiendo prophetias. « Et produxit in lucem umbram mortis⁹: » id est, fecit ut cognosceretur vita ista, quia umbra mortis est. « Decipiens gentes, et perdens ea¹⁰: » putantes quod nocerent Ecclesiæ Dei, cum sibi nocerent; quod de impiis intelligendum est. « Sternens gentes, et

¹ Job. xii, 11. — ² Ibid. 12. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Ibid. 15. — ⁵ Ibid. 17. — ⁶ Ibid. 18-20. — ⁷ Gal. iv, 19. — ⁸ Matth. xxv, 12. — ⁹ Job. xii, 21. — ¹⁰ Ibid. 23.

» in viam ducens eas : » ad humilitatem, tanquam illum asinum. « Reconcilians corda principum populi terræ¹ : » sibi reconcilians vel Judæos vel reges terræ, qui primo persequebantur Ecclesiam. « Seduxit autem eos in viam, » quam non noverant² : » subruendo Legis opera, ut simpliciter intelligerentur : hinc eis visus est peccator. « Quo errore tenebrati sunt tanquam ebrius³. »

XIII. « Et arguam in conspectu ejus, si voluerit : » ut arguat se ipsum ; quod est confessionis. « Et curatores » malorum omnes vos. » Bonos enim non potestis consolatione curare. « Audite ergo objurgationem oris mei : » in vos. « Et ante conspectum ejus profertis dolum : » cum vultis vos videri justos, quod non estis. « An sub- » trahitis vos ipsos judices fieri ? » Numquid potestis dissimulare, et non judicare, quia de vobis verum dico. « Si enim omnia facietis, adjiciemini ei⁴ : » id est, Etiamsi omnia præcepta faciatis, inveniet in vobis quod arguat. Nemo enim justus in conspectu ejus. « Quod si et occulte » personas mirati fueritis : » suas, se ipsos justificando, non solum ad homines, sed etiam ad se ipsos. « Corpus autem luteum : » ut fragilitatis saltem vestræ consideratione timeatis. « Apprehendens meas carnes dentibus » meis⁵. » Non mihi parcam, ut non solum vos arguam, sed etiam me. « Et animam meam ponam in manu : » inspiciendam, ut nihil celem, sive ut computem peccata mea. « Licet occidat me ille qui potens est, qui et cœpit⁶ : » quamvis occidat peccata mea. « Tamen loquar, et coram eo arguam me : » non me justificabo, abscondens peccata mea. « Ecce ego appropinquo judicio meo⁷ : » ut judicem de me : quasi ipsa sit hominis justitia, in confessione sibi non parcere. « Tunc a facie tua non abscondar⁸ : » quemadmodum

¹ Job. xii, 24. — ² Ibid. — ³ Ibid. 25. — ⁴ Id. xiii, 1-9. — ⁵ Ibid. 12-14. — ⁶ Ibid. 15. — ⁷ Ibid. 18. — ⁸ Ibid. 20.

absconduntur peccatores. « Manum aufer a me¹ : » ut nihil in me sit castigandum, et sit in me charitas, « Et timor tuus non me terreat. Quot sunt iniquitates meæ² ? » Hinc potest videri illud dixisse : « Animam meam ponam in manu mea³ : » ad computandum. « Aut putas » me esse contrarium tibi⁴ ? » Cum utique infirmus sum, et quasi hoc metuis, ne si justificatus fuero, par tibi sim, cum folium sim. Ergo est aliqua latens causa, quando hæc non est. « Et imposuisti mihi peccata juventutis⁵. » Ut hæc sit causa, quare dicat abscondi a se peccata sua, quia superbierit, quod est peccatum juventutis. « Et posuisti in compede pedem meum : » in vinculo mortalitatis. « Et radices pedum meorum contemplatus es⁶ : » cupiditates meas. « Qui veterasco sicut uter : » ut vinum novum portare non possim : « Aut (ut panno novo con- » sui) velut vestimentum quod a tineis comestum est⁷. »

XIV. « Homo enim natus ex muliere, brevis vitæ, et » plenus iracundiæ : » pœnæ. « Et hunc fecisti venire in » in judicium coram te⁸. » Quamvis ita mortalis sit, et ipse habet tamen unde rationem reddat : exigitur enim de illo quod potest, quamvis perparum possit. « Dinumerati enim sunt menses ejus apud te⁹. » Eo enim quod temporalis est, de peccato vincitur : nam æternum illum tu feceras. « Discede ab eo ; sine, requiescat¹⁰ : » secundum opinionem carnalis et animalis hominis, cui totum bonum hæc vita est. Et ideo sibi vult parci, ut fruatur hac vita. « Est enim arbori spes¹¹. » Irridenter hæc pronuntianda. Utique enim magis est spes homini : quod carnales nolunt credere. « Vir vero cum mortuus » fuerit, abiit. » Et hic ironicus. « Tempore enim mi-

¹ Job. xii, 21. — ² Ibid. 23. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Ibid. 24. — ⁵ Ibid. 26. — ⁶ Ibid. 27. — ⁷ Ibid. 28. — ⁸ Id. xiv, 2, 3. — ⁹ Ibid. 5. — ¹⁰ Ibid. 6. — ¹¹ Ibid. 7.

» nuetur mare; nam post impletur¹ » Dicit autem de his locis, ubi accessus et recessus fit, vel quod omnia littora latenter minuuntur et augentur, horis lunaribus scilicet, cum oritur luna, vel nobis vel aliis usque ad medium cœlum crescit, et inde minuitur. « Usquequo cœlum est, » non consuetur: » ad novum, id est, ipsi cœlo. « Atque » utinam apud inferos me custodisses². » Usque adeo est spes resurrectionis, ut jam et his carerem vitæ incertis. « Et abscondisses me, donec requiesceret ira tua. » Hinc est: « Abscondere pusillum, donec transeat ira Domini³, » id est, donec transeat ista mortalitas, et ad resurrectionem veniatur. « Si enim mortuus fuerit homo, vivet. » Nam hæc non est vita. « Consummatis diebus vitæ suæ: » tunc vivet. « Deinde vocabis, et ego respondebo tibi: » obediens tibi, sine impedimento mortalitatis. « Signasti in sacco iniquitates meas: » ut redderes mihi. « Anno- » tasti si quid invitus erravi⁴: » etiam hoc annotasti. Invitum autem errare poena peccati est. « Et quidem mons » cadens defluit. Ita et homo ex altitudine et firmitate sua cecidit. « Et petra veterascit in loco suo⁵: » ut homo in genere suo et conditione sua. « Et alluvione fre- » quentium gurgitum⁶: » quasi et homo ita ad exilitatem perductus sit, cum crebris cupiditatum alluvionibus atteritur. « Spem vero hominis perdidisti. » Gradus fecit de monte ad petram, a petra ad lapides, a lapidibus ad arenam; quia has minutiones carnales patiuntur. Et bene jam « perdidisti » dixit. « Impulisti enim in finem: » in consumptionem. Ut pereat spes ista, qua carnales gaudent. « Mutasti faciem ejus, dimisisti eum⁷: » cum imago Dei in eo exterminata est. « Et cum multi fuerunt filii » ejus, nescit: » quia moritur, quamvis propagetur so-

¹ Job. xiv, 10, 11. — ² Ibid. 12, 13. — ³ Isaï. xxvi, 20. — ⁴ Job. xiv, 14-17. — ⁵ Ibid. 18. — ⁶ Ibid. 19. — ⁷ Ibid. 20.

boles. « Sed carnes ejus super eum doluerunt¹: » id est, talem conditionem suam homo carnaliter dolet, et animaliter luget. Spiritalis enim novit, quia et si exterior homo corrumpitur, sed interior renovatur de die in diem²: quia hoc fieri sentit in se ipso.

XV. VERBA ELIPHAZ THEMANITIS. « Et implevit dolore » ventrem³. » Spiritus enim scientiæ per consolationem sanat potius a doloribus: tu autem qui imples ventrem dolore, non spiritu scientiæ respondes. « Nonne tu repu- » listi timorem? » Deum non timuisti, in eum talia dicens. « Et elegisti linguam malorum: » qua homines maledicunt. « Quid enim? Numquid primus homo natus es? » quia tantum superbis. « Aut ante colles concretus es⁴? » Etiam montes nomine collium accipiendos, id est, ante omnes virtutes, spiritus potentes. « Sed et senex et de- » crepitus in nobis est. » Qui sciat etiam quæ nos nescimus, est inter nos. « Quid ausum fuit cor tuum, et quid » sustinuerunt oculi tui? » speraverunt. « Quid enim est » homo ut sit sine crimine? » quod et tu dixisti. « Si in » sanctis ejus non est fides⁵: » propter incerta temporum, quibus plerumque falluntur, ut multa dicant, et non faciant. « Et cœlum non est mundum ante eum: » pro his qui habitant in cœlo: aut certe cœlum pro ipsis sanctis ponitur, quia in his habitat Deus. « Quæ sapientes dixe- » runt, et non celaverunt parentes suos⁶. » Quia etiam Judæis Apostoli prædicaverunt. « Ipsi solis data est » terra: » inhabitanda. « Nec supervenit illis quisquam » extraneus⁷: » nec sanctus homo vel Angelus: id est, in securitate possidebunt. « Cum putaverint se esse jam in » pace. » Ita dicit, quasi hoc putet ipsi Job evenisse. « Non credit converti a tenebris: » non credit ut con-

¹ Job. xiv, 21, 22. — ² 2 Cor. iv, 16. — ³ Job. xv, 2. — ⁴ Ibid. 4-6. — ⁵ Ibid. 10-15. — ⁶ Ibid. 18. — ⁷ Ibid. 19.